

ביטחון מול השתדלות

דבר נוסף, צריך לעשות מעשים נכונים בשביל להשיג ביטחון. יש שני דברים מנוגדים לכאורה: ביטחון מול השתדלות. השתדלות זה מה שהאדם צריך לעשות, למשל ללכת לעבוד כדי להרוויח כסף. ביטחון זה לא לשבת בבית ולהגיד: לא צריך לעבוד אם ה'; רוצה לתת לי, הוא ייתן לי. זה לא אומר לשבת בבית ולחכות שתגיע אישה ותציע לי נישואין ואני אסכים. צריך לעשות השתדלות, השאלה היא עד כמה. זה תלוי במידת הביטחון של האדם, כל אחד לפי מדרגתו. אם מדרגות האמונה והביטחון שלו נמוכות, הוא צריך למעט בהשתדלות. אם המדרגה שלו גבוהה, הוא יכול להגביר השתדלות. זה נשמע הפוך: היינו חושבים שמי שהמדרגה שלו גבוהה, יכול לעזוב את ההשתדלות. אבל זה רק במדרגה הקיצונית. היו שניים שנהגו ככה בהיסטוריה של עם ישראל: [רבי שמעון](#) בר יוחאי ורבי חנינא בן דוסא. רבי שמעון בר יוחאי היה לומד תורה יומם ולילה, לא עסק במלאכה. כתוב שלא פסיק פומיה מגרסיה, לא הפסיק לרגע אחד ללמוד תורה בשביל שום דבר. הרומאים רדפו אחריו, הוא ברח למערה ושוב התחיל לשבת וללמוד בעל פה, כמו שלמדו אז את המשנה. כתוב שהצמיח לו הקב"ה עץ חרובים ומעיין של מים. במשך 13 שנה הוא אכל חרובים ושתה מהמעין הזה. כתוב בגמרא שדווקא רבי שמעון יכול לעשות ככה, כי הוא הגיע למדרגת ביטחון ואמונה כזאת שלא צריך להסתיר ממנו את הנס. כל העניין של פרנסה, הוא ניסיון לבן אדם. אם הוא במדרגה לא גבוהה, מנסים אותו כל הזמן, עושים לו הסתר פנים ואז הוא לא רואה את הנס. צריך להבין שבאמת כל הפרנסה של האדם, כל השפע שלו, בא מהקדוש ברוך הוא. כשהאדם לא במדרגה גבוהה, מסתירים ממנו את זה וגורמים לו לחשוב שהפרנסה באה לו מהעבודה שלו, מ"כוחי ועוצם ידי". אם הוא לא רואה את הקב"ה כל הזמן, מכניסים אותו למצב של הסתרה, ואז הוא צריך לפתח את האמונה והביטחון שלו עד שהוא יראה. לאנשים שהגיעו לדרגה של רבי שמעון, כבר אין הסתרה בכלל. הם יודעים שזה הכל ה', יתברך. הפעולה היא לא מה שמביאה את השפע.

אמונתו של רבי חנינא

רבי חנינא בן דוסא הוא השני שהיה במדרגה כזו. ידוע הסיפור שהוא בא פעם הביתה בערב שבת, ממש כמה דקות לפני שבת, וראה שהבת שלו בוכה. כנראה אשתו לא הייתה בבית או שהיא נפטרה כבר. שאל אותה: "בתי, למה את בוכה?" אמרה לו: אבא, "באתי לשים שמן כדי להדליק נרות, בטעות הדלקתי עם חומץ". פעם לא היו להם אורות בבית. אם לא היה נר, היה חושך מוחלט. הם היו עניים בצורה בלתי רגילה. כתוב על רבי חנינא בין דוסא שהיה אוכל רק קב של חרובים מערב שבת לערב שבת. אמרה לו בתו: "אבא, לא יהיה לנו אור בשבת. איך נאכל? איך נשמח?" אמר לה: "למה את בוכה, בתי? מי שאמר לשמן שידלוק, יגיד לחומץ שידלוק". תראו איזו מידת אמונה וביטחון. השמן דולק כי הקב"ה החליט ששמן ידלוק, אז הוא יכול להחליט גם שהחומץ ידלוק. ובאמת, לא רק שהחומץ דלק, הוא המשיך לדלוק עד מוצאי שבת. אצל רבי חנינא בן דוסא לא צריך הסתרה, כי הוא יודע שהכול ממנו. מי שיודע שהכול ממנו, לא מסתירים ממנו שום דבר, נותנים לו בלי הסתרה. מסופר שהייתה כל כך הרבה עניות בבית שלו, עד כדי כך שאשתו אמרה לו שהיא לא יכולה יותר, שילך

להביא פרנסה. הוא היה בצער מזה ואמר לה שבמקום ללכת לעבוד, הוא יתפלל לקדוש ברוך הוא שישלח לו פרנסה. לאחר שהתפלל, ירדה יד מהשמיים שהורידה לו רגל של שולחן מזהב. הוא הביא אותה לאשתו ואמר לה למכור אותה, וכך תהיה להם פרנסה לכל החיים. אבל אשתו לא הסכימה לקבל רגל מהשולחן שלהם מלמעלה, כי אז בעולם הבא כולם ישבו על שולחן של 4 רגליים ולהם יהיה שולחן של 3 רגליים. הלך רבי חנינא בן דוסא ושאל את רבי יהודה הנשיא מה לעשות. אמר לו רבי: תגיד לה שאני ערב לה שיהיה בסדר. אמרה לו אשתו: תגיד לרבי שלמעלה לכל אחד יש את החשבון שלו, הוא לא יכול להיות ערב לי. ביקש רבי חנינא שייקחו בחזרה את הרגל, ירדה יד מהשמיים ולקחה אותה. אמרו על כך חכמים: גדול הנס השני מהנס הראשון. משמיים נותנים אבל לא לוקחים חזרה, ואילו אצלו גם לקחו בחזרה מפאת כבודו. אין הסתרות בכלל. אגב, יש כאן מוסר גדול מאוד. משמיים נותנים לכולנו הזדמנויות. [הרוחניות](#), התשובה, ההתעוררות, אלו הזדמנויות שלפעמים אם לא מנצלים אותם, יכול להיות שהן יחזרו רק עוד כמה שנים. משמיים לא לוקחים את זה בחזרה בלי לתת עוד פעם. כולנו צריכים לנצל את ההתעוררויות ולעשות משהו.